

STJEPAN SIROVEC, *Sveti Ivan Krstitelj, zaštitnik Hrvata*, Zagreb, Rkt. župni ured sv. Ivana Krstitelja, 1997.)

Nikad nije kasno i nikad nije dovoljno vraćati pozornost na vrijednu i korisnu knjigu. A pred nama je upravo to! Drugo, dopunjeno izdanje monografije o župi sv. Ivana Krstitelja u zagrebačkoj Novoj Vesi, koju je osmišljeno napisao i vješto priredio od mnogobrojnih slikovnih i tekstualnih priloga sadašnji župnik dr. Stjepan Sirovec.

Kao neposredni povod za objelodanjivanje ovoga naslova navodi se 200. obljetnica župne crkve, 650. obljetnica župe, 900. obljetnica Zagrebačke nadbiskupije i 2000. obljetnica rođenja Gospodina Isusa Krista, a mi tome dodajmo i 50. obljetnicu života i 25. obljetnicu svećeničkoga poziva 50. po redu župnika dr. Stjepana Sirovca.

Osnovno obilježje čitave monografije je njezina neupitna sustavnost, a to nije niti moglo izostati, kada se zna da je njezin autor, osim što je župnik, doktor bogoslovnih znanosti, profesor moralnoga bogoslovlja i sudac Ženidbenog suda zagrebačke nadbiskupije. Premda je knjiga sastavljena od raznorodnoga materijala: tekstualnoga i slikovnoga; pa povijesnoga, povijesno-umjetničkoga, informativnoga, političko-aktualnoga – sustavnosti u izlaganju imamo zahvaliti što se ta raznorodnost ne doživljava kao napor, nego kao obogaćenje. Sustavnost u izlaganju, međutim, ne prisiljava na sustavnost u čitanju i korištenju knjige, tako da u potpunosti vrijedi moto kojeg autor navodi u predgovoru za drugo izdanje: Uzmite i čitajte, gledajte, promatrajte i razmišljajte!!! Svatko,

naime, može odabrati, u skladu sa svojim potrebama i prilikama, do koje će razine ostvariti komunikaciju s knjigom i kroz knjigu s autorom, kao i sa svime onim povijesnim naslijeđem koje do nas preko njezinih stranica dopire.

Ne umišljajući sebi, da sam razotkrio sve bogatstvo koje ova knjiga stavlja pred čitatelja, slobodan sam iznijeti slijedeće dimenzije njezine korisnosti i vrijednosti, do kojih sam se uspio probiti.

Prva, najneposrednija i najpovrtnija razina vrijednosti, je njezina oprema; knjiga je naime tiskana na veoma kvalitetnom papiru, tvrdoga i šivanoga uveza, s vrpcom za označavanje stranice, mnogobrojnim fotografijama i reprodukcijama u boji. U tom smislu je već i fizički susret s knjigom veliko zadovoljstvo za bibliofila.

Osim toga, knjiga kroz svoje tekstualne i slikovne priloge pred čitateljem rasprostire povijesno ozračje svih onih ljudi, građevina, umjetničkih tvorevina, koji su na ovaj ili onaj način povezani s poviješću ili sadašnjošću crkve ili župe sv. Ivana Krstitelja u Novoj Vesi. Na taj način čitatelj upoznaje ne samo župu, nego i širi kulturni, politički, vjerski kontekst cijeloga Zagreba, pa onda i kontekst koji je bio značajan za cijelu Hrvatsku.

U knjizi se posebno mjesto posvećuje sakralnoj arhitekturi koja se nalazi na području župe ili na ovaj ili onaj način prema župu gravitira. Kome je posvećena prekrasna barokna kapelica na mjestu gdje se Nova Ves spaja s Medvegradskom ulicom? A kome kapelica na mjestu gdje se Nova Ves spaja s Kaptolom? Na takva, i mnogobrojna slična pitanja čitatelj će naći odgovor u knjizi, a na toj razini upoznati župu i grad znači potpunije se s njima susrećivati i doživjeti ih kao nešto svoje. Upravo to! Ova knjiga nam omogućuje da mnoge kao kroz maglu poznate stvari iz

svoje zagrebačke svakodnevice upoznamo imenom, datumom, slikom, povijesnim značenjem ... U tom smislu, u knjizi je donijeto kratko obrazloženje i opis najpoznatijih ulica u župi, a tu je i abecedni popis svih njezinih ulica. Također se upoznajemo i s najznačajnijim osobnostima koji su svojim životom i djelovanjem bili vezani za prostore koji pripadaju župi. Pritom se autor ne ograničava samo na ljude iz crkvenoga života, nego krug proširuje i na političare, književnike, umjetnike. Mjesta se nalazi i za poetske priloge, umjetničke reprodukcije.

Posebno poglavlje je posvećeno samom zaštitniku župe, sv. Ivanu Krstitelju, počevši od evanđeoskih izvješća o njegovom životu i mučeničkoj smrti, pa sve do povijesnoga podatka, kako su hrvatski staleži i redovi odabrali sv. Ivana Krstitelja kao zaštitnika kraljevini Hrvatskoj. Tu su i Litanije sv. Ivana Krstitelja, a spomenute su i ostale župne crkve posvećene sv. Ivanu u Zagrebačkoj nadbiskupiji.

Na kraju knjige se otvara prostor i za praktične informacije, kao što su to adrese središnjih zagrebačkih crkava i raspored bogoslužja u njima. Knjiga je općenito od prve do posljednje stranice intonirana praktičnom i pragmatičnom svrhom, ali ta dimenzija nipošto ne zastire pogled i ne remeti pristup dubljim njezinim dimenzijama. Višedimenzionalnosti knjige doprino-

si i njezina otvorenost za priloge drugih autora, stručnjaka za određene teme. O geološkom prikazu župe sv. Ivana donosi se prilog dr. Mladena Garašića o kiparskim djelima baroka i klasicizma u crkvi sv. Ivana Krstitelja piše dr. Doris Baričević, o zidnim i tabelarnim slikama u istoj župnoj crkvi piše prof. Marija Mirković, a o metalnim predmetima u crkvi tu je prilog dr. Ivana Bacha.

Zahvaljujući umješnosti autora, ova knjiga postaje višedimenzionalan medij, koji nas uvodi u prošlost i sadašnjost života u župi i župskoga života. Autoru imamo zahvaliti što je sa mnogih značajnih stvari otpuhnuta povijesna prašina, što su otrgnute zaboravu i što tako i dalje sudjeluju u izgradnji i prepoznavanju onoga što jesmo. O tome svjedoči i bogata, brižno njegovana župska knjižnica a o tome svjedoči i pred nama rastvorena monografija.

Župa sv. Ivana Krstitelja, kao jedna od središnjih zagrebačkih župa, svojim životom ostavila je i ostavlja tragove značajne za život cijeloga grada, a preko njege i tragove općenacionalnoga značenja. Stoga će se i krug čitatelja ove knjige koncentrično širiti od župljana, preko svih Zagrepčana, sve do svakoga onoga tko imalo drži do same jezgre hrvatskoga nacionalnoga bića.

Vlado Vladić